

KISVÁRDAI VÁRSZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZETEK HÁZA

Szakmai tájékoztatás a Magyar Színházak XXVII. Kisvárdai Fesztiváljának előkészítéséről

2015. június 19-27.
www.kisvarda.szin haz.hu

Kisvárdai Várszínház, 2015. május 14.

Szakmai tájékoztatás a Magyar Színházak XXVII. Kisvárdai Fesztiválja előkészítéséről

A Kisvárdai Várszínház és Művészetek Háza fő feladatának tekinti, hogy biztosítsa a lehetőséget Kisvárdára, a kisvárdai kistérség, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és a hármashatár közelsége miatt Szlovákia, Ukrajna és Románia közeli magyar lakossága számára a magyar illetve a határon túli magyar színházkultúra értékeihez való közvetlen hozzáféréshez, kialakítsa az igényt a színvonalas szórakozásra, valamint lehetőséget adjon azoknak, akik önkifejezésüket a színház keretein belül szeretnék megvalósítani. Feladatunknak tekintjük továbbá a „mindennapi” kultúrát, jelenlétet az emberek hétköznapi életében szolgáltatásainkkal, részvételünkkel a jeles napok, évfordulók megünneplésében, kapcsolódni városunk és kistérségünk intézményeihez, közösségeihez.

Céljaink elérése érdekében arra törekszünk, hogy a Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválját egyre színvonalasabban tudjuk megrendezni, valamint működtessük a megyénkben egyedülálló adottságokkal rendelkező szabadtéri Várszínpadot, teret adjunk az önszerveződő művészeti csoportoknak. Nemcsak kulturális, hanem közösségi központ szeretnénk lenni, a magunk sajátos eszközeivel ápolni és fenntartani az igényt a közösségi művelődés, szórakozás lehetőleg minél több formájának (tánc, színház, zene, képzőművészet) elérésére.

1989 óta minden évben megrendezzük a színházi találkozót, melyen a Magyarország határain túl élő és működő magyar nyelvű színtársulatok vesznek részt. Minden szempontból hatalmas utat járt be a rendezvény, „kelet-magyar színházi fesztivál”-ból valódi egyedülálló európai fesztiválműhellyé vált. Ezzel együtt a résztvevő társulatok is nagy átalakuláson mentek keresztül.

Az első találkozón mindössze három színház vett részt összesen alig 100 fővel, míg a későbbiekben már szinte valamennyi erdélyi, felvidéki, kárpátaljai és délvidéki színház, mellettük magyarországi társulatok is voltak, közel kilencszáz főnyi közreműködővel.

A kezdeti években a találkozón volt a hangsúly. A más-más országokban működő színházak nem nagyon ismerték egymás munkáját, a magyarországi színházi szakmai emberek – alig néhány kivétellel – szintén nem ismerték (és nem is nagyon akarták megismerni) ezeket a társulatokat, s ezzel együtt az általuk létrehozott művészi értékeket. A sokéves kitaró munka eredményeképpen azonban mára már elmondható, hogy a határainkon túl dolgozó magyar nyelvű színházakat, színművészeiket, a létrehozott előadásokat ugyanúgy elismerik Magyarországon, sőt Európa többi részén is, mint a magyarországi színházakat.

A fesztivál célja és koncepciója, programja:

A fesztivál alapkonceptiója az, lehetőséget nyújt mindegyik határon túli magyar színháznak a részvételre, az aktuális évad legjobb előadása/i bemutatására, melyeket kinevezett válogató/k hív meg. A fesztiválon bemutatott produkciókat egy (színházi életünk kiválóságaiból álló) szakmai zsűri értékeli.

Az évenként megrendezett találkozó átfogó keresztmetszetet ad a magyar nyelvű színjátszás egyik legfontosabb szegmenséről, lehetőséget kínál a hazai és határon túli szakembereknek, hogy tájékozódjanak egymás és az egyes alkotóműhelyek

munkájáról, egymás eredményeiből impulzusokat, inspirációt kapnak további munkájukhoz, és megteremtődik a lehetősége annak, hogy határokon is átívelő, termékeny együttműködés szülessen színházak és alkotók között.

Bár létezik több olyan fesztivál, amely valamilyen szempont szerint átfogó képet igyekszik adni a magyar nyelvű színházak éves munkájáról, egyik sem mérhető a kisvárdaihoz, hiszen a POSZT elsősorban a magyarországi színházakra fókuszál, a gyergyószentmiklósi kollokvium pedig a romániai kisebbségi (tehát nemcsak magyar nyelvű) színházakra, - minden más pedig ezeknél is kevésbé reprezentatív válogatású – tehát egyedül a kisvárdai fesztivál vállalja fel a határon kívüli magyar nyelvű színházak teljes spektrumának szemlélését.

A találkozót egy jellegében különös nemzetközi fesztivál, melynek jellegzetessége, hogy egy európai régió azonos nyelvű színházait gyűjti össze. A fellépő társulatok produkcióiban egyszerre jelennek meg a magyar és a környező nemzetek kultúrájának, színházművészetének jellegzetes vonásai, ilyen értelemben is egyedülálló ez a rendezvény Közép-Európában.

Az idei fesztiválon bemutatandó előadásokat *Kulcsár Edit* dramaturg válogatta azokból az előadásokból, melyeket a határon túli magyar színházak 2014. márciusa után 2015. február végéig mutattak be. A válogatás leginkább arra fókuszált, hogy valamennyi társulat megjelenhessen a fesztiválon, lehetőleg az adott időszak legjobb előadásával. Ez a célkitűzés időközben annyiban módosult, hogy a felújítandó Művészetek Háza színpadát nem lehet játszóhelyként használni, helyette a Városi Tornacsarnokban alakítottunk ki egy színpadot. Így volt olyan színház, amelyik számára sajnos nem tudtunk megfelelő játszóhelyet találni, a részvételt visszamondták (Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház).

A határon túli színházakban egyre erősebben ismerhetőek fel a többi színházi kultúra „interferenciájának” eredményeképpen születő színházi nyelvezet jellegzetességei. Szeretnénk, hogy a kisvárdai szemle ezeket az erővonalakat mutassa fel, hiszen az eredmények is leginkább itt mutatkoznak. Ezen az úton talán megtalálhatjuk a kisvárdai fesztivál új arculatát és olyan működési formáját, ami minden résztvevő számára fontos lehet. Ebben a szellemben – és mivel magyar színházak fesztiváljáról van szó, nem pedig „csak” a határon túli magyar színházakról – szerettünk volna néhány fontos magyarországi előadást is meghívni. Azonban a benyújtott pályázatainkat még csak részben bírálták el – amit pedig elbíráltak, azon a tervezett összegnél kevesebbet nyertünk el. Mivel a fő cél mégiscsak a határon túli magyar színházkultúra értékeinek bemutatása, ezért csak egy anyaországi társulat produkciójának meghívására van lehetőség.

Az előadásokat már egyeztettük, a kísérőprogramok pontosítása még folyamatban van, néhány helyen még változhat az alábbiakhoz képest:

Június 20. (szombat)

10 és 11 óra, Rákóczi-Stúdió

TERÜLJ, TERÜLJ ASZTALKÁM! – bábelőadás

Szatmárnémeti Északi Színház Bábtársulata

18 óra, Városi Tornacsarnok:

Székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház

Gogol: **HÁZTŰZNÉZŐ**

21 óra, Várszínpad:
 Megnyitó ünnepség
 Temesvári Csiky Gergely Színház:
 Wajdi Mouawad: **FUTÓTŰZ**

Június 21. (vasárnap)

16.30 óra, Rákóczi-Stúdió:
 Sepsiszentgyörgyi M-Stúdió:
KAMPF

18 óra, Városi Tornacsarnok:
 Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata:
 Caragiale: **AZ ELVESZETT LEVEL**

21 óra, Várszínpad
 Újvidéki Színház:
 Leo Stein - Jenbach Béla - Kálmán Imre: **CSÁRDÁSKIRÁLYNŐ**

Június 22. (hétfő)

16.30 óra., Rákóczi-Stúdió:
 Csavar Színház (Szlovákia):
 Csokonai Vitéz Mihály: **DOROTTYA, VAGYIS A DÁMÁK DIADALMA A FÁRSÁNGON**

18 óra, Városi Tornacsarnok:
 Újvidéki Színház:
 Matei Visniec: **III. RICHARD BETILTVA**

21 óra, Várszínpad:
 Szabadkai Népszínház Magyar Társulata:
 Shakespeare: **MACBETH**

Június 23. (kedd)

18 óra, Városi Tornacsarnok:
 Kassai Thália Színház:
 Kerékgyártó István: **RÜKVERC**

22 óra, Várkert
 Beregszászi Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház:
 Zelei Miklós: **ZOLTÁN ÚJRATEMETVE**

Június 24. (szerda)

16 óra, Rákóczi-Stúdió:
A SZKALLA LÁNYOK
 Örkeny Macskajáték című műve alapján színpadra alkalmazta: Berényi Gábor
 A Manna Kulturális Egyesület produkciója

18 óra, Városi Tornacsarnok
 Nagyváradi Szigligeti Színház:
 Slobodzianek: **A MI OSZTÁLYUNK**

21 óra, Várszínpad:
Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata:
Dosztojevszkij - Crane: **KARAMAZOVOK**

Június 25. (csütörtök)

17 óra, Városi Tornacsarnok:
Csíkszeredai Csíki Játékszín:
Kosztolányi Dezső: **ÉDES ANNA**

20 óra, Rákóczi-Stúdió:
Gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház:
Harrower: **KÉS A TYÚKBAN**

22 óra, Várszínpad
Marosvásárhelyi Ariel Színház:
ANTOSA (A.P. Csehov művei alapján írta és rendezte: Barabás Olga)

Június 26. (péntek)

17 óra, Rákóczi-Stúdió:
Kolozsvári Állami Magyar Színház:
#HATTYÚDAL - Csehov után

19 óra, Városi Tornacsarnok:
Komáromi Jókai Színház:
Székely Csaba: **BÁNYAVIRÁG**

21 óra, Várszínpad:
Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata:
Beaumarchais: **FIGARO**

Június 27. (szombat)

18 óra, Rákóczi-Stúdió:
Jel Színház
Tolnai Ottó: **WILHELM-DALOK**

19.30 óra, Várszínpad
Záróünnepség, a díjak átadása
„Majdnem valaki” - Udvaros Dorottya lemezbemutató koncertje.
Helyszín: Várszínpad

(Az előadásokról szereposztás, tartalmi leírás és fotók megtalálhatóak a www.kisvarda.szh.hu weboldalunkon.)

Kulcsár Edit válogató döntése alapján valamennyi határon túli magyar színház előadása bekerült a fesztivál versenyprogramjába, a kimondottan szórakoztató programban a bábelőadások, A Szkalla lányok és a Wilhelm-dalok szerepelnek. Az előadásokat a Várszínpadon és a Rákóczi-Stúdióban rendezzük meg, valamint a Városi Tornacsarnokban kialakítandó színpadi térben: egy 12 x 12 méteres, fedéssel, takarásokkal és megfelelő technikai eszközökkel ellátott játszóhelyen – ezzel

szeretnénk az idén kiváltani a Művészetek Háza színpadát. A sétálóutcában pedig egy koncertszínpadot állítunk fel.

A fesztivál zsűrije minden évben neves színházi szakemberekből tevődik össze, akik egyaránt jól ismerik a magyarországi és a határainkon kívüli magyar színházi életet. A zsűri komoly feladatot lát el, hiszen a programtól függően 20-25 előadást kell megtekintenie és véleményeznie. A fesztivál végén értékes díjakat ítélnek oda a többek között a társulatoknak, előadásoknak, rendezőknek, színművészeknek teljesítményükért. Az idei fesztivál-zsűri tagjainak egyeztetése jelenleg folyamatban van.

A színházi előadások mellett sok olyan (és újszerű) program is lesz, amely kiegészíti azokat, illetve a bővíti a kulturális kínálatot.

A fesztivál „nulladik” napján, június 19-én a világhírű és méltán népszerű **Benkó Dixieland Band** lép fel a Főtéri Színpadon. Előtte a gyerekek körében nagyon kedvelt „**Barangoló**” kisvasúttal lehet majd rövid szórakoztató városnézést tenni Kisvárdán.

A hivatalos nyitónapon, június 20-án a Rákóczi-Stúdió előterében lesz a megnyitója az „**Alma és fája**” – **Pillanatképek Koós Károly és Koós Zsófia életéből** című kiállításnak, melyet az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet bocsát rendelkezésünkre. A fesztiválon még egy kiállítást tervezünk, ez a hagyományos „**Napról napra**”: a fesztivál előadásaiból, eseményeiből mutat ízelítőt.

A Főtéri Színpad lesz a helyszíne június 23-án (szerda) **Puskás Péter és barátai** koncertjének, a fiatal és tehetséges színész-énekesek produkciójára bizonyára sokan lesznek kíváncsiak.

Az **Aranykapu Népművészeti Egyesület** mesterség-bemutatója és kézműves foglalkoztató a sétálóutcában: június 20-án (szo.) 10 órától 18 óráig: **Pájer Gyula** kovács és **Pájerné Rádi Mariann** börműves; június 27. (szombat) 10 órától 18 óráig: **Estók Gábor** fém ékszerkészítő, **Estók Judit** csipkeverő és **Vinnai Ilona** foltvarró.

A sétálóutcában kerül sor a fesztivál ideje alatt a „**Nyírségi Kamrapolc**” vásárra: szeretnénk felhívni a figyelmet a megyénkben, városunkban és környékén dolgozó mezőgazdasági kistermelők tevékenységére és arra az országos kampányra, mely a helyi élelmiszerek beszerzését preferálja.

A gyerekeket várjuk június 27.-én szombaton: 10 órakor kezdődik a **Csalafintaságok a csalitosban** című bábelőadás a Rákóczi-Stúdióban, ezt követően 11 órától 14 óráig népi játékpark, fakörhinta és népi kézműves foglalkozás is lesz, valamennyit a **Tulipántos Népi Játékpark és Alkotóműhely** tartja.

A fesztivál informális központja idén a sétálóutca lesz, a jelenlegi Művészetek Háza (Szent László utca 20.) épülete előtti részen. Itt szeretnénk egy hangulatos, beszélgetésre, folyamatos eszmecserékre alkalmas teret kialakítani, ahol a résztvevők és a városlakók is egyaránt leülhetnek, egy kávé vagy üdítő mellett kikapcsolódhatnak. Esténként – amikor nem lesz koncert a Főtéri Színpadon – akusztikus zene is szórakoztatja majd a beszélgetőket.

A hagyományok szerint a fesztivál minden napján lesz Szakmai Klub, ahol az alkotók, résztvevők kicserélhetik gondolataikat, kritikai észrevételeiket az előző nap bemutatott előadásokról. Nem az értékelésről szólnak ezek az összejövetelek, hanem sokkal inkább az építő jellegű véleménycseréről. A beszélgetéseket felkért moderátor irányítja színházi szakemberek részvételével.

A „**Kisvárdai Lapok**” – fesztiválújságot az idén is szeretnénk megjelentetni. Mind a közönségünk, mind a szakmai résztvevők szívesen forgatják ezt a kiadványt,

mely 9 napig minden nap megjelenik, információkat, érdekességeket közöl a fesztivál eseményeiről, kritikákat, portrékat mutat be. A szerkesztői gárda ismét fiatal kritikusokból álló csapat lesz, a főszerkesztő személyének felkérése jelenleg folyamatban van.

A fesztiválon az előadások seregszemléje mellett a „találkozó” jelleget is szeretnénk erősíteni, megidézni a kezdetek legendás közösségi hangulatát, hiszen a kisvárdai fesztivál erről (is) híres volt. Vagyis mivel itt kilenc nap alatt a legtöbb határon túli színház koncentrálódik, a rég nem látott ismerősök, barátok személyesen is találkozhatnak. Ennek legfőbb feltétele, hogy minél többen és minél hosszabb ideig tudjanak Kisvárdán együtt lenni. Az elmúlt néhány évben erre egyre kevesebb lehetőség adódott, az anyagi nehézségek miatt a társulatok nagy része csak 1-2 napot tartózkodott itt. Tavaly ez a találkozó jelleg ismét erősödött, a résztvevők nagyon jól érezték magukat, ezért szeretnénk újra minden színháztól 3 főt vendégül látni a fesztivál teljes időtartamára, hogy részt tudjanak venni az előadásokon, szakmai programokon. Arra is törekszünk, hogy a vendégszereplő társulatok ne csak az előadásuk lebonyolításának szűkre mért idejét tölthessék itt, hanem több napon keresztül részesei lehessenek a gazdag programnak.

A Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválja nemcsak és nem egyszerűen a határon túli színházak évenkénti találkozója, hanem legalább ennyire lényeges, hogy **Kisvárdán zajlik immár 26 éve.** Ez a szemle a kisvárdai, a térségi, sőt egész Magyarországra kiterjedő színházi ünnep is, amelynek kialakult egy stabil törzsközönsége, amelyhez évről évre újabb, zömmel fiatal néző-réteg csatlakozik. Számukra épp olyan fontos a színházi-művészi látókör bővülése és tágítása, mint a szakemberek esetében. A fellépők számára szintén különös jelentősége van az itteni szereplésüknek, hiszen a kisvárdaiak mindig megkülönböztetett melegséggel és szeretettel várják és fogadják a művészeket és az előadásokat.

Kisvárdá, 2015. május 14.

 Nyakó Béla
 igazgató *